

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

9 במאי 2010

הריגת שני בכירי אלקאעדה בעיראק ומשמעויותיה

שני בכירי אלקאעדה, שנהרגו בעיראק. מימין: אבו עמר אלבגדאדי, ראש התארגנות מדינת עיראק האסלאמית; ומשמאל אבו איוב אלמצרי, מפקד אלקאעדה בעיראק (המקור: פוקס ניוז, 19 באפריל 2010)

קווים לדמותם של שני בכירי אלקאעדה ונסיבות הריגתם

1. מקורות אמריקאיים ועיראקיים דיווחו כי ב-18 באפריל 2010, נהרגו שני בכירי אלקאעדה בעיראק: אבו עמר אלבגדאדי ואבו איוב אלמצרי.

2. השניים נהרגו במסגרת מבצע משותף של כוחות אמריקאיים וכוחות הביטחון העיראקיים. על פי הדיווחים נהרגו השניים כתוצאה מירי טילים, בעת ששהו במבנה בעיר ת'רת'אר, צפונית-מזרחית לבגדאד. גם עוזרו של אבו איוב אלמצרי ובנו של אבו עמר אלבגדאדי נהרגו באותו האירוע. על-פי אחת הידיעות, התגלה מקום מחבואם של השניים באמצעות חשיפת שליח, שעמד עימם בקשר (סוכנות הידיעות הצרפתית, 29 באפריל, 2010).

3. להלן קווים לדמותם של השניים:

א. **אבו איוב אלמצרי, הידוע בכינוי אבו חמוזה אלמהאג'ר, מצרי במוצאו, מפקד אלקאעדה בעיראק.** אבו איוב אלמצרי, בן 42, הצטרף לארגון אלג'האד המצרי ב-1982, שבראשו עמד אימן אלט'ואהרי, סגנו של אסאמה בן לאדן, המתבסס על ביצוע ג'האד אלים נגד הכופרים (כולל מוסלמים שאינם דבקים באסלאם די הצורך, לשיטתם) במסגרת חובה אישית המוטלת על כל מוסלמי. אלמצרי נדון למוות במצרים (כנראה שלא בפניו) בשנת 1994 בשל חברותו בארגון זה. הוא עבר אימונים באפגניסטן בשנים 2001-2002, שם הכיר את **אבו מצעב אלזרקאוי**¹. הוא התמחה בעיקר בהכנת מטעני צד. לאחר הריגת אלזרקאוי ע"י האמריקאים ב-7 ביוני 2006 הוא מונה למפקד אלקאעדה בעיראק. מתוקף תפקידו הוא קיים קשרים עם פעילים המזוהים עם אלקאעדה מחוץ לעיראק, והיה מעורב בהעברת פעילי אלקאעדה מסוריה לעיראק. הוא שיגר מחבלים מתאבדים ומכוניות תופת להתארגנויות אלקאעדה שמחוץ לעיראק. שמו הופיע ברשימת המבוקשים בעיראק שפרסם סנטקום (United States Central Command) בפברואר 2005, ועל ראשו הוקצב פרס כספי בסך 50,000 דולר.

ב. **אבו עמר אלבגדאדי, עיראקי במוצאו, עמד בראש גוף בשם מדינת עיראק האסלאמית.** המדובר במסגרת רופפת של מספר ארגונים אסלאמיים רדיקליים, ובמרכזם אלקאעדה בעיראק. המסגרת הזאת מתיימרת להיות מעין מסגרת מדינית-ממשלתית אלטרנטיבית לממשלת עיראק. נראה כי מרכז פעילותו היה באזור "המשולש הסוני", תוך שימוש באזור זה כבסיס להתרחבות ולהשתלטות על עיראק כולה בעתיד. אלבגדאדי, ששמו האמיתי היה, ככל הנראה, חאמד דאוד ח'ליל אלזאוי², אימץ את האסלאם הסלפי והפך לאידיאולוג בולט בעיראק של אידיאולוגיה זו. הוא גורש מעיראק ע"י צדאם חסין והעתיק את מקום מושבו ב-1987 לאפגניסטן, כדי להצטרף לג'האד נגד הרוסים. ב-1991 הוא שב לעיראק, והשתתף בקרבות באלפלוגיה (2004-2005), ואף נפצע במהלך הלחימה מירי בראשו. לאחר מכן, מילא תפקיד בכיר בהנהגת אלקאעדה בעיראק והפך להיות מנהיגה ("אמיר") של מדינת עיראק האסלאמית.

¹ **אבו מצעב אלזרקאוי** – שמו האמיתי **אחמד פציל נואל אלחלאילה**. נולד באוקטובר 1966 בעיר זרקא שבירדן. הושפע מהתנועה הסלפית-ג'האדיסטית, שהתפתחה באזור מגוריו. ב-1989 נסע להילחם נגד הרוסים באפגניסטן. ב-1993 שב לירדן וכשנה לאחר מכן נכלא, בשל פעילותו האסלאמיסטית. ב-1999 שוחרר מהכלא והצטרף שוב ללוחמים באפגניסטן. בתחילת 2000 נפגש עם בן לאדן, אך סרב להצטרף לאלקאעדה. ב-2002 הגיע לעיראק, לאחר שתומכיו, "אנצאר אלסלאם", יצרו מאחז באזור הכורדי של עיראק. לאחר הפלישה האמריקאית לעיראק, במרץ 2003, הפך לגורם המרכזי שהכריז ג'האד על הכוחות האמריקאים ותומכיהם. עיקר פעילותו היתה ב"משולש הסוני" של עיראק. הוא הרבה לבצע פיגועים גם נגד השיעים. בשלהי דצמבר 2004 הוכתר רשמית על-ידי בן לאדן כנציג אלקאעדה בעיראק. ככל הנראה, היה האחראי גם על הפיגועים בירדן ב-9 בנובמבר 2005, בהם נהרגו כ-67 בני אדם. חוסל בהתנקשות בעיראק ב-7 ביוני 2006. פרטים נוספים אודות אלזרקאוי, ראה:

http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/Hebrew/heb_n/pdf/al_zarqawi.pdf

² בשנים האחרונות יוחס הכינוי אבו עמר אלבגדאדי לאנשים שונים. בעבר העריכו גורמי ביטחון אמריקאים כי אדם זה לא קיים כלל. פקידים אמריקאים טוענים כי שמו האמיתי הוא אחמד דאוד מחמד ח'ליל אלזאוי, וכפי הנראה זהו האדם שנהרג. ראש ממשלת עיראק, נורי אלמאלכי, ציין במסיבת עיתונאים כי אלקאעדה ניסה להסוות את אלבגדאדי על-ידי כינוי מספר פעילים בארגון בשם זה (ראה: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8630213.stm>).

כרוזה של ארגון אלקאעדה בעיראק בה נכתב: "הננו לפקודתך, אבו עמר אלבגדאדי. היננו לפקודתך, המדינה האסלאמית של עיראק" (מתוך פורום של אתר ערוץ אלג'זירה, 15 הספטמבר 2007)³

התייחסות בכירים אמריקאים להריגת השניים

4. **סגן הנשיא האמריקאי, ג'ו ביידן**, ציין כי "המוות של השניים עשוי להוות מכה הרסנית לאלקאעדה בעיראק". הוא הוסיף כי "מבצע [ההריגתם של השניים] מעיד על שיפור [מצב] הביטחון [בעיראק] ועל הכוח והיכולת של כוחות הביטחון של עיראק". **הגנרל דיוויד פטראוס**, מפקד הכוחות האמריקאים במזרח התיכון, ציין כי מדובר בציון דרך במלחמה נגד ארגון אלקאעדה. מפקד הכוחות האמריקאים בעיראק, **הגנרל ריימונד אודירנו**, ציין כי להערכתו הדבר עשוי להוביל לנקודת מפנה במלחמה נגד אלקאעדה בעיראק. לדבריו "ישנה עדיין עבודה לעשות, אך זהו צעד משמעותי קדימה לקראת חיסול הטרור בעיראק".⁴

התייחסות ראש ממשלת עיראק להריגת השניים

5. ראש ממשלת עיראק, **נורי אלמאלכי**, הציג במסיבת עיתונאים שנערכה בבגדאד ב-19 באפריל 2010, תמונות של ההרוגים. הוא ציין כי בדיקת די. אן. איי שבוצעה בהן מוכיחה כי מדובר אכן באלמצרי ואלבגדאדי. לדבריו היה אלמצרי האיש הבכיר ביותר של אלקאעדה בעיראק בעוד שאלבגדאדי עמד בראש המדינה האסלאמית של עיראק. לדבריו היו השניים היו אחראים להריגת מספר רב של אזרחים עיראקים חפים מפשע ושל חיילים אמריקאים. הוא הוסיף כי ההתקפה על הבית, שבו שהו השניים, התבצעה **על-ידי כוחות רגלים תוך שימוש בטילים**. הוא ציין כי מחשבים שנתפסו במהלך ההתקפה מוכיחים כי **השניים קיימו התקשרויות עם ראשי אלקאעדה, ובכללם עם מנהיג אלקאעדה, אסאמה בן לאדן, ועם סגנו, אימן אלט'ואהרי**.⁵

³ <http://www.aljazeeraatalk.net/forum/showthread.php?t=71139>

⁴ [http://www.foxnews.com/world/2010/04/19/iraqi-al-qaeda-leader-killed-countrys-intelligence-team-pm-maliki-says/#/world/global-](http://www.foxnews.com/world/2010/04/19/iraqi-al-qaeda-leader-killed-countrys-intelligence-team-pm-maliki-says/#/world/global-terror/ci.2+Most+Wanted+Al+Qaeda+Leaders+in+Iraq+Killed+by+U.S.%2C+Iraqi+Forces.opinionPrint)

[http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-](http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html)

[19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html](http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html)

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8630213.stm>

⁵ [http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-](http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html)

[19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html](http://www.nydailynews.com/news/world/2010/04/19/2010-04-19_top_al_qaeda_operative_in_iraq_abu_ayyub_almasri_killed_says_prime_minister_.html)

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8630213.stm>

אלמאלכי מציג את תמונות ההרוגים
(ערץ אחרה, 19 באפריל 2010)

איומי הג'האד העולמי בנקמה

6. אתר אינטרנט המזוהה עם הג'האד העולמי פרסם ב-27 באפריל הודעה חתומה ע"י "גדודי עבדאללה עזאם" ו"מרכז אלפג'ר להסברה" בה הם הביעו תנחומים על מות הקדושים של אבו עמר אלבגדאדי ואבו איוב אלמצרי. "גדודי עבדאללה עזאם" הבטיחו לנקום את מותם של השניים ולהמשיך ולפגוע ביהודים ובני בריתם ככל יכולתם (פורום אלפלוג'ה, 30 באפריל 2010).

7. בסרטון שהופץ באתר יוטיוב על-ידי ארגון הטליבאן בפקיסטאן, המזוהה עם אלקאעדה, הוא נטל אחריות על פיגוע בארה"ב (מבלי לפרט) כנקמה על הטרור שלה נגד המדינות המוסלמיות ועל הריגת בכירי הג'האד העולמי (הערה: יש המקשרים נטילת אחריות זאת לניסיון הפיגוע בטיימס סקווייר, ניו יורק, ב-2 במאי. **אין עדיין הוכחה** כי אחר מארגוני הג'האד העולמי הוא שעמד מאחורי ניסיון פיגוע זה). בסרטון, שבו נשמע קולו של **קארי חסין מחסוד**, בכיר בתנועת הטאליבאן בפקיסטאן, אומר מחסוד כי הארגון נוטל אחריות מלאה על "ההתקפה האחרונה בארצות-הברית". מחסוד הוסיף כי ההתקפה באה כנקמה על הרג בכירים בקרב המג'אהדין [קרי: פעילי אלקאעדה], ובמיוחד **אבו עמר אלבגדאדי**. בנוסף הוא הזכיר את בית אללה מחסוד (מנהיג ברית טאליבאן- פקיסטאן, שנהרג בתקיפה אווירית אמריקאית באוגוסט 2009). בסרטון מופיעה גם תמונתו של **אבו איוב אלמצרי**, שאינו מוזכר בשמו.⁶

⁶ <http://www.youtube.com/watch?v=xvKlwNQvDsM>,
http://www.longwarjournal.org/archives/2010/05/pakistani_taliban_cl.php

תמונה מתוך סרטון שהועלה ליוטיוב ב-30 באפריל 2010 [על פי Long War Journal], והופק, ככל הנראה, בסוף אפריל 2010. בסרטון מציין קארי חסין מחסוד, בכיר בתנועת הטאליבאן בפקיסטאן, כי הארגון נוטל אחריות מלאה על ההתקפה האחרונה בארצות-הברית. הוא מציין כי ההתקפה באה כנקמה על הרג בכירים בקרב ה"מג'אהדין", ובמיוחד אבו עמר אלבגדאדי⁷

8. זאת ועוד, בשני סרטונים נוספים שהופצו ביוטיוב מטעם הטליבאן בפקיסטאן, איים חאכמוללה מחסוד, מראשי ארגון הטליבאן בפקיסטאן, לבצע התקפות טרור בארצות-הברית. הסרטונים הופצו ב-4 וב-19 באפריל 2010.⁸

אחד הסרטונים שבהם מאיים חאכמוללה מחסוד לבצע התקפות טרור בארצות-הברית.⁹

סיכום והערכה

9. הריגת שני בכירי אלקאעדה הינה הצלחה מבצעית ומודיעינית חשובה לכוחות האמריקאים הפועלים בעיראק, ומכה מבצעית ומוראלית לארגון אלקאעדה בעיראק. שני הפעילים שנהרגו הצליחו להסתתר במשך תקופה ארוכה ולאכוון ממקום מסתורם את הפעילות המבצעית והתעמולתית של אלקאעדה בעיראק. מעבר לפגיעה המבצעית מהווה הריגתם גם מכה מוראלית, שכן השניים בלטו מאוד בתחום התעמולה של אלקאעדה בעיראק והיו מוכרים היטב בקרב פעילי הג'יהאד העולמי.

⁷ <http://www.youtube.com/watch?v=xvKlwNQvDsM>

⁸ http://www.longwarjournal.org/archives/2010/05/pakistani_taliban_cl.php

⁹ http://www.longwarjournal.org/archives/2010/05/exclusive_tapes_show.php

10. הריגת השניים תחליש להערכתנו את ארגון אלקאעדה בעיראק, שממילא סובל מקשיים מבצעיים (בעיות לוגיסטיות; אובדן פעילי שטח; ירידה בהיקף הפיגועים). אולם, להערכתנו, היא לא תביא לקריסתו, שכן צפוי כי לשניים ימצאו מחליפים, גם אם הדבר ייקח זמן, גם אם יכולתם המבצעית של המפקדים החדשים תיפול מזו של קודמיהם המנוסים.

11. **ובאשר לאיומי הנקמה של ארגוני הג'האד העולמי נגד ארה"ב:** אפשר וארגונים שונים המזוהים עם הג'האד העולמי, בעלי זיקה לאלקאעדה או לאלקאעדה בעיראק, **ירכזו מאמצים להוצאה לפועל של פיגועים כתגובה למותם של שני הבכירים בעיראק.** יש לקחת בחשבון פיגועי ראויה נגד יעדים אמריקאים וואו עיראקיים בעיראק עצמה, או לחילופין נגד יעדים אמריקאים מחוצה לה (באמצעות התארגנויות מקומיות במדינות השונות, כדוגמת ניסיון הפיגוע בטיימס סקוור, **אם אכן** בוצע ע"י התארגנות שכזאת). **בהקשר העיראקי** פעילי אלקאעדה בעיראק וכן פעילים המזוהים עם אידיאולוגיה אסלאמית רדיקאלית בעיראק עשויים לנסות ולרכז מאמץ בתקופה הקרובה על מנת להגביר את כמות הפיגועים בזירה. זאת על מנת להמחיש כי למרות המכה שספג אלקאעדה בעיראק הוא ממשיך לתפקד ולפעול ולחזק בכך את מעמדו של אלקאעדה בעיראק לקראת "היום שאחרי" הנסיגה האמריקאית.